წელიწადი 1-ლი | გაზ. ფასი 3 შაური. | ტელეფონი № 76. | კვირა ნოემბრის 12—(25) 1917

ჩვენი ქვეყანა

გაზეთის ფასი:
თვიურათ . . . 3 მან.
ოთხი თვით . . . 1 თუმანი.
ცალკე ნუმერი . . . 3 შაური.
განცხადების ფასი:
პირველ გვერდზე პეტიტით დრის . . . 2 აბაზი.
უკანასკნელ გვერდზე . . . 5 შაური.
ქალაქ გარედან მიღებული განცხადება დრის ერთი ორად.
სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა თითოჯერ არა უმეტეს სამი გამომცხადებლისა, ნაშუადღევის 1 საათ. 6 მ.-1 საათის შემდეგ 8 მ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება თფილისის ქუჩაზე, მიქელაძის სახში. კანტორა ღიაა დილის 9—2 საათამდის, და საღამოს 5—8 საათამდის, კვირა-უქმე დღეების გარდა.

№ 174 — ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი — № 174

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატ. პარტია

გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს

მამულიშვილნო!

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მიზანია, თავისუფალი საქართველოს აღდგენა... მთელი იმერეთი და ამერეთი უნდა გაერთიანდეს და დაამყაროს ის ეროვნული თვითმართველობა, რომლის უფლებანი საქართველოს ეკუთვნის 1783 წელს რუსეთთან დადებულ ხელშეკრულებით.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია არ არის სოციალისტური პარტია, იგი მოითხოვს ყველა კლასთა შეთანხმებას და თანამშრომლობას, რათა ქართველმა ერმა გაერთიანებული ძალებით დაიცვას თავისი თავი და მიაღწიოს თავისუფლებას.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია იცავს კერძო მესაკუთრეს უფლებას როგორც სოფლად, ისე ქალაქად, ვინაიდან მხოლოდ კერძო საკუთრების, კერძო თაოსნობის და კერძო შემოქმედების განმტკიცებით შეიძლება ქართველი ერის გამდიდრება, განათლება და გამრავლება.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია მოითხოვს თანასწორობას ქართული რესპუბლიკის ყოველი მოქალაქისას განურჩევლად ეროვნებისა და სარწმუნოებისა.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია მოითხოვს რათა საქართველოს ავტონომიურმა მთავრობამ გამოისყიდოს იძულებით ყიდი მამულები და გადასცეს იგი უმამულო მიწის მუშას, გლეხს სრულ საკუთრებად, იმ წესით, რა წესსაც საქართველოს ეროვნული დამფუძნებელი კრება დაადგენს.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია მოითხოვს ქართულ მეურნეობის, ვაჭრობა-მრეწველობის და აღებ-მიცემობის ზრდა-განვითარებას.

მამულიშვილნო?

ვისაცა გწამთ რომ მთლიანი თავისუფალი საქართველო კერძო მესაკუთრე თავისუფალ შრომაზე უნდა იყოს აშენებული.

მიეცით ხმა საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის საარჩევნო სიას № 8-ს.

მესაკუთრენო!

გახსოვდეთ, არც ერთი ხმა სოციალისტებს! მხოლოდ ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია დაიცავს თქვენს ინტერესებს, როგორც რუსეთის, ისე საქართველოს დამფუძნებელ კრებაზე.

მიეცით ხმა საარჩევნო სიას

№ 8

რუსეთის დამფუძნებელ კრებისათვის

1. **კედია** სპირიდონ მალხაზის ძე—პუბლიცისტი, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
2. **გვაზავა** გიორგი ბეჟანის ძე—ნაფიცი ვექილი, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
3. **ქარუმიძე** შალვა ალექსანდრეს ძე—პედაგოგი.
4. **მაჭავარიანი** იოსებ კონსტანტინეს ძე—ნაფიცი ვექილი.
5. **ბეჟანიძე** სულეიმან ბეგი—მეურნე (აჭარიდან).
6. **წერეთელი** ვასილ გიორგის ძე—პუბლიცისტი, ქალაქ ქუთაისის ხმოსანი.
7. **ვეშაპელი** (ვეშაპიძე) გრიგოლ გიორგის ძე—გაზეთ. „საქართველოს" რედაქტორი, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
8. **ჟურული** გიორგი დურმიშხანის ძე—ქალაქ თბილისის ხმოსანი, ჭიათურის შავი ქვის საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.
9. **გორდეზიანი** გიორგი პავლეს ძე—ნაფიცი ვექილი,
10. **ივანიცკი** (ინგილო) რაფაელ ალექსანდრეს ძე—იურისტი.
11. **კეკელიძე** კორნელი—რექტორი თბილისის სასულიერო გიმნაზიისა, ✓
12. **ნიჟარაძე** რეჯებ ბეგი—მეურნე.
13. **თორაძე** ალექსანდრე დავითის ძე—პედაგოგი.

დამფუძნებელი კრება.

4.

გაფთრებულ საარჩევნო კამათს რომ დაუჯეროთ, არა თუ საერთო არაფერი არის პარტიათა შორის, არამედ ერთმანეთის მომსპობი და მომთხრელნი არიან.

ნამდვილათ კი, თუ დაკვირვებით ჩაეკითხავთ პარტიების პროგრამას აშკარათ დაინახავთ, რომ ერთი პროგრამა თითქოს გადაწერილი იყოს მეორე პროგრამიდან ისე ჰგავს ერთი მეორეს.

ასეც უნდა იყოს.

ორ ადამიანთა შორის საერთო, ერთმანეთის მსგავსი ყოველთვის მეტია, ვიდრე განსხვავება.

ეს შედარება დავიწყოთ, სადღეისო ლოზუნგებიდან:

1) დამფუძნებელი კრების რამდენათაც შეიძლება სიჩქარით მოწვევა.

2) ომის შეწყვეტა.

რომელი პარტია არსებობს საქართველოში, რომ ამ მოთხოვნილებას არ იზიარებდეს? ვის უგულითადესს მოთხოვნილებას არ წარმოადგენს ომის შეწყვეტა და ანარქიის თავიდან ასაცილებლათ დამფუძნებელი კრების მოწვევა?

მაშ განსაკუთრებულ დამსახურებათ ნურვინ ჩაითვლის თუ ამ მოთხოვნილებას იცავს,

და

1) **8 საათის სამუშაო დღე**

2) თავისუფლება სიტყვისა, კრებისა, სინიდისისა,

3) პიროვნების ხელუხლებლობა,

4) პროგრესიული გადასახადები,

5) უფასო საყოველთაო სწავლა ყოველი ყმაწვილისა 16 წლამდე... რომელი პარტია არის ამის წინააღმდეგი, და ვინ არ იბრძვის ამ დებულებათა განსახორციელებლათ?!

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია მხოლოდ ორი დებულებით განსხვავდება დანარჩენ პარტიებისაგან:

1) **ჩვენ მოვითხოვთ საქართველოსათვის, რამდენათაც კი შესაძლებელია მეტს თავისუფლებას და**

2) **ჩვენ ვიცავთ კერძო საკუთრებას..**

ამ ორ დებულებას მხოლოდ იმიტომ უსვამთ მუდამ ჟამს ხაზს, მიტომ ვლაპარაკობთ ამ ორ მოთხოვნილებაზე ყველაზე მეტს, რომ ამ ორი დებულების წინააღმდეგნი კიდევ მოიპოვებიან; დანარჩენ ჩვენს მოთხოვნილებებს, რომელნიც ზევით იყო წამოყენებული იმდენი დაცვა და ახსნა არ სჭირია, რადგან მათ მოწინააღმდეგეც კი არ ყავს და უბრალო ხალხის გულის მოსაგებათ კი უხერხულათ მიგვაჩნია შრომისა და ჯაფის გაწევა...

მაგრამ თუ საჭირო იქმნა, დღეს ყველა პარტიებისაგან მიღებულ დებულებათა დაცვა ნურვინ იფიქრებს, რომ ისეთისვე თავგამოდებით არ ვიბრძოლოთ მათთვის, როგორც ეხლა ვიბრძვით ეროვნული კითხვისა და კერძო საკუთრებისათვის.

რაც შეიძლება მეტს უფლებას ქართველი ერისათვის ჩვენ მხოლოდ იმიტომ ვითხოვთ, რომ ერი თავის უფლებაში შეზღუდული, ვერ გაანვითარებს ყველა თავის ძალას, ისე როგორც თავისუფალი, თავის ნიჭზე და უნარზე დამყარებული ერი.

ამას გვიმოწმებს პატარა ბელგიისა, შვეციისა, ნორვეგიისა და შვეიცარიის კულტურა, რომელთაც ცხოვრების უმაღლეს საფეხურს მიაღწიეს სწორედ იმიტომ, რომ მათ უფლება შეზღუდული არ ჰქონდათ.

აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ საქართველოს მიწა-წყალზე მცხოვრები უცხო ერების შვილები იმავე უფლებით იქნებიან აღჭურვილნი, როგორც ტომით ქართველები; გარდა ამისა, მათ ექნებათ საკუთარი კულტურული ავტონომია, რომელსაც ეხლა ჩვენ გვაწოდებენ და რომლის მიღება ქართველი ერისათვის, რომელსაც მკიდროთ დასახლებული, სივრცით საკმაო ტერიტორია აქვს, უსამართლობათ მიგვაჩნია.

კერძო საკუთრებას ვიცავთ, მაგრამ ვიცავთ არა იმ მიზნით, რომ დიდი მემამულეებს შეუნარჩუნოთ სიმდიდრე, არამედ **მხოლოდ და მარტო მცირე მემამულეთა (გლეხთა) ინტერესების მიხედვით.**

ეს მტკიცდება ერთის მხრით იმით რომ ჩვენ მოვითხოვთ დიდ მემამულეებს სახელმწიფომ ჩამოართვას ნორმაზე (განსაზღვრულ რაოდენობაზე) მეტი მიწა ხალხის შეფასების მიხედვით, და იმავე სახელმწიფომ დიდი შეღავათიანის პირობებით გადასცეს მცირე მემამულეთ.

ამ მცირე მემამულეთა დასახმარებლად იქმნეს სამეურნეო სკოლები, საცადი მინდვრები, (ОПЫТНЫЯ ПОЛЯ) ფართოთ გაეხსნას ნდობა (КРЕДИТ) მცირე მემამულეთ გლეხობას, ხელოსანთ და წვრილ-ვაჭარ მრეწველთა, რათა აყვავდეს მდელო ველი დაბა და ქალაქი დიდებულ ნანგრევებით დაფენილ საქართველოისა.

ერთის სიტყვით ერთ წუთში ჩვენ არ ვაპირებთ ქვეყნის აშენებას.... ჩვენ მოუწოდებთ ქართველ ერს დინჯის, მუდმივის შრომით ცხოვრების საუკეთესოდ გარდაქმნისათვის და მოვითხოვთ ერისაგან დახმარებას.

დღეს თქვენ მოვალეობას შეადგენს ხმა მისცეთ № 8

Argon.

ამომრჩევლის ათი მცნება

1) იმ ამომრჩევლებმა რომელთაც პიროვნების მოწმობები არ მიუღიათ, უნდა მიიღონ უეჭველად არჩევნების წინა დღეს (გიორგობისთვის 11-ს) საარჩევნო კომისიაში.

2) ვისაც საარჩევნო (საკანდიდატო) ბარათები არ მიუღიათ, უნდა მიიღონ თავთავიანთ საუბნო საარჩევნო კომისიაში.

3) ბარათის გაკეთება შეუძლიან თვით ამომრჩეველს, მხოლოდ იგი არ უნდა განსხვავდებოდეს საარჩევნო კომისიის მიერ გამოქვეყნებულ სიებიდან.

4) ბარათში უნდა აღინიშნებოდეს გამოცხადებულ 16 სიიდან ერთ-ერთი სია.

5) ბარათზე ხელის მოწერა არ შეიძლება.

6) არჩევნები სამ დღეს გასტანს გიორგობისთვის 12, 13 14-ს) და პირველ ორ დღეს ბარათების მიცემა შეიძლება დილის 9 საათიდან საღამოს 9 საათამდე; მესამე კი (გიორგობისთვის 14) დილის 9 საათიდან შუადღის 2 საათამდე.

7) ბარათი ამომრჩეველმა თვითონ უნდა მისცეს.

8) ამომრჩევლები კონვერტებს საარჩევნო უბნებში მიიღებენ.

9) ამომრჩეველი ჩასდებს რა ბარათს კონვერტში, დახურავს მას და ისე მისცემს კომისიის თავმჯდომარეს.

10) კონვერტში მხოლოდ ერთი ბარათის ჩადება შეიძლება.

ქართველო! მოვალე ხარ!

დღეს, ხვალ და ზეგ ყოველი ქართველი მიცემს ხმას ამა თუ იმ სიას, რათა თვისი ნდობა გამოუცხადოს რუსეთის დამფუძნებელ კრებაზე გასაგზავნ ამა თუ იმ კანდიდატებს.

კითხვა ის არის, თუ რომელ კანდიდატებს უნდა ჩააბაროს თვისი ბედი ქართველმა კაცმა! ამას დიდი დაფიქრება სჭირია, რათა ბოლოს და ბოლოს თითზე კბენანი გვიანღა აღარ იქნეს. სულ 16 სია არის წამოყენებული ამიერ-კავკასიის საარჩევნო ოლქში. ყველა ამ სიათაგანში მხოლოდ 4 სია შეეჯიბრება ერთი მეორეს უმთავრესად და ჩვენც ამათ შესახებ ვსთქვათ მოკლედ ცოტა რამ.

13 ნოემბერს ს. ბანძაში წმინდა გიორგის ეკლესიაში გადახდილ იქნება ნახევარი წლის წირვა და პანაშვიდი ტეხნიკური სასწავლებლის სტუდენტის

ვალოდიას

რასაც მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, მისი გაზრდია და მამიკო გობეჩიას ასული.

მაზრებში, სოფლებში არჩევნები გაგრძელდება 18 ნოემბრის საღამომდე.

საქართველოს უკუღმართმა ცხოვრებამ ბევრ ისეთ მოვლენებს მისცა ჩვენში ადგილი, რომელთაც ადგილი არ ექნებოდა სხვა კულტუროსან ერში.

დიდი უბედურება განვიარეთ „დიდი“ რუსეთის ხელში, ბევრჯერ დაგვარბიეს, აგვაწიოკეს, გაგვქურდეს, გაგვძარცვეს, შეგვურაცხყეს, შეგვიბილწეს ჩვენი წმინდათა წმინდა ადგილები. გრძნობანი და ფიქრები, ეს გვიქნა ჩვენ უცხო ურდოთა შემოსევამ, უხეშმა ძალამ

ხოლო უცხოელებს ჩვენს წინაღმდეგ ბრძოლაში ჩვენვე ამოუდექით გვერდით და უფრო მეტად უმტრეთ ჩვენს თუ ვინმე სხვა ვინმემ. ქართული სული, ქართული იერი დაიკარგა და დაკნინდა. ფიზიკურ სამოქვეითებას მოჰყვა ჩამოქვეითება სულიერიც და ამ განმათავისუფლებელ რევოლუციას სამარცხვინო მდგომარეობაში დავხვდით: უპირონი, უსახონი, უაზრონი და ძველის მონურის სულით გაჟღენთილნი.

ჩვენ გვითხრეს განთავისუფლდით, აიყარეთ ბორკილები და შეუდექით თქვენი ერის კეთილდღეობის აშენებასო.

ჩვენ კი ჩამოვჰყარეთ ყურები, გავაღეთ ხახა და რუსულ მანანის მოლოდინში უცადეთ ჯერ მილიუკოვის წყალობას, მერმე კერენსკისას, ხოლო ეხლა ლენინის წყალობას უცდით.

ჩვენ თვითონ დავიმარხეთ ჩვენი თავი, დავმარხეთ სამშობლოსა და ერის მომავალი.

მოგვევლინა რევოლუცია და ნაცვლად იმისა, რომ რევოლუციურის სულით განვიმსჭვალოთ, რევოლუციის დანიშნულება გავამართლოთ და სისხლისაგან დაცლილი საქართველო რევოლუციურის გზითვე განვათავისუფლოთ, ჩვენ გავჰყვირობდით: არ გაბედოთ, ეს ღალატია რევოლუციისა, კონტრ-რევოლუციას გამოიწვევსო. სხვებს შევეწიროთ, სხვებისთვის, ვანთხიოთ პატიოსანი ქართული სისხლი, ხოლო არაფრის გულისათვის საქართველოსთვისო.

დღეს კი ყველანი ვხედავთ, რას მივაღწიეთ ასეთის უბადრუკის პოლიტიკით, ანუ „ტაქტიკით“, როგორც ამას ამბობდენ.

მერე ვის უდევს ამის ბრალი? ვინ არის ქართველი ერისა და საქართველოს წინაშე დამნაშავე? ყველა, ვიტყვით ჩვენ, და არა ქართველი ერი.

დამნაშავენი არიან ის პარტიები და ის პროპაგანდისტები, რომელნიც არ აძლევდენ ხალხს ნებას ეროვნული, ქართული სახის ჩვენებისას.

ისინი ამოეფარენ სოციალიზმის ნიღაბს და არ მისცეს ქართველ ხალხს საშუალება, რათა მას ას-წლობით დაგუბებული ფიქრები და მისწრაფებანი გამოეფინა ნათელ მზეზე.

ვინ არიან ჩვენში სოციალიზმის მღაღადებელნი და რა ჰსურთ მათ?

ყველაზე დიდი პარტია არის რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული პარტია. მისი მოძღვრებით, კლასთა შორის ბრძოლა თანდათან ღვივდება, რასაც შედეგად პროლეტარიზაცია მოსდევს ე. ი. მთელი ქონებრივი ძალა მცირე ჯგუფის ხელში გადადის, ხოლო დიდი ნაწილი საზოგადოებისა ბოგანოთა და ღატაკთა არმიად იქცევა. გაღატაკებული ნაწილი საზოგადოებისა მოახდენს მათის აზრით სოციალისტურ რევოლუციას და გამოაცხადებს პროლეტარიატის დიქტატურას. მერე რა ნიადაგზეა აღმოცენებული ასეთი მსოფლმხედველობა? ეს უცხოეთიდან არის გადმონერგილი და სრულებით არ შეეფერება ქართველი ერის ვითარებას.

ამასთანავე სოციალ-დემოკრატები ეროვნული ნიჰილისტები არიან. ისინი არავითარ ანგარიშს არ უწევენ იმ ფაქტს, რომ ქართველი კაცის სურვილი სულ სხვანაირია, ვინემ რუსისა, გერმანელისა, სომხისა, ფრანგისა და სხვათა. ისინი გვერდს უხვევენ იმ ფაქტს, რომ ქართველობა ვერ შეეგუება ისეთს ცხოვრებას, როგორსაც სხვა ეროვნება. შეიძლება რუსისათვის, გერმანელებისათვის და სხვათათვის დიდი ბედნიერება იყოს სოციალიზმი, (თუმცა ესეც არ არის მართალი), მაგრამ ქართველს ხომ იგი დაჰღუპავს. მას მოესპობა თავისი საკუთრება, როგორც სოფლად (მიწა, ვენახი და სხვა), ისე ქალაქად (ქარხნები, საწარმოო იარაღები და სხვა). ქართველი კაცი უსაკუთრებოდ იგივეა, რაც მშიერი უპუროდ, ადამიანი უიმედოდ.

განა შეიძლება ასეთ პარტიას მივანდოთ ჩვენი ბედ-იღბლის გადაწყვეტა? საქართველოს ბედ-იღბლის იმათ ხელში ჩაგდება იქნება, თუ მათ სიას მივსცემთ ხმას. ამიტომ ერთი ხმაც არ მისცეთ ქართველებო, მუშავ, გლეხო, ვაჭარო და მემამულევ, ამ პარტიას.

სულ სხვას გიქადისთ თქვენ **საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია, რომელ ც იბრძვის მისთვის, რომ მოგცეს თქვენ მიწაც, თავისუფლებაც, შეგანარჩუნოს კერძო საკუთრება, მოგანიჭოს ისეთი ბედნიერება, როგორიც არის შენი ძვირფასი საქართველოს თავისუფლება. ამ მიზნების შესრულება მოხდეაა მხოლოდ იმ** პირობით, თუ შენ გააძლიერებ ამ პარტიას. მაშ მიეცი შენი ქართული ხმა საქართველოს ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიის სიას.

№ 8

მეორე პარტია, სოციალისტ-რევოლუციონური, ხომ პირდაპირ ხორც მეტია შენს სხეულზე. ის გეუბნება და გპირდება მიწას და თავისუფლებას, ხოლო არ დაიჯერო მისი. მიწას ის შენ არ მოგცემს, რადგან შენთვის მიწის მოცემა მხოლოდ ის იქნება, როდესაც იგი მიწა ხელუხლებელი საკუთრება იქნება შენი, როდესაც შეგეძლება იგი მიწა გადასცე შენს შვილსა და მომავალს, შენს სისხლსა და ხორცს. სოციალისტ-რევოლუციონერები კი მიწას საკუთრებად არ იძლევიან. პირიქით, რაც კი გაბადია, იმასაც წაგართმევენ და საზოგადო განკარგულებაში გადასცემს. აბა გადახედე მის სიას, სამი-ოთხი კაცი თუ მოიპოვება შიგ, თორემ სულ-უცხო ერის შვილები არიან მათი კანდიდატები.

და რას მოგცემს შენ უცხო, ამაში უკვე კაი ხანია გამოიცადე. სოციალისტ-რევოლუციონერმა კერენსკიმ ისევე შემოგიბღვირა და დაგემუქრა, როდესაც შენი სამშობლოს განთავისუფლების სურვილი ზრდილობიანად გამოსთქვი, როგორც გემუქრებოდა შენ ძველი რუსეთის მინისტრები.

მაშ რა უნდა ჰქნა დღეს, ხვალ და ზეგა? არ მისცე არც ერთი ხმა ამ პარტიის სიას.

უნდა დაენდო **ერთად ერთ ქართულ პარტიას,** უნდა დაენდო მხოლოდ შენს თავს, მხოლოდ ქართველ კანდიდატებს, საქართველოს თავისუფლებისა, და თავისებურობის მოტრფიალეთ, როგორი კანდიდატებიც მხოლოდ **საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიასა ჰყავს წამოყენებული თავის სიაში.**

№ 8

მესამე პარტიაც, სოციალისტ-ფედერალისტურიც, როგორც სახელწოდებიდან სჩანს სოციალისტური პარტია არის.

რატომ არ ვიცით, ხოლო ქართულ პარტიას კი უწოდებს თავის თავს.

ნამდვილად კი მისი პროგრამის ის ნაწილი, რომელიც ქართველი კაცისათვის მნიშვნელოვანზე მნიშვნელოვანია, სავსებით გადმოღებულია უცხო, რუსული პარტიის, სოციალისტ-რევოლუციონერების პროგრამიდან. ესენიც აღიარებენ მიწის სოციალიზაციას, ე. ი. განსაზოგადოებრივობას, რაც აგრეთვე ნიშნავს კერძო საკუთრების მოსპობას.

რაც შეეხება სოციალ-ფედერალისტების ეროვნულ პროგრამას, იგი პროგრამა უფრო დაქცევაა საქართველოსი, ვინემ აშენება, რადგანაც საქართველოს ისინი სჩეხენ, ჰკეპენ, ანაწილებენ. თუ არა ეს, მაშ, რა არის ისეთი მდიდარი და ნოყიერი ნაწილების საქართველოსაგან ჩამოშორება და სხვისთვის გადაცემა, როგორიც არის ახალ-ციხის, ახალ-ქალაქისა და ბორჩალოს მაზრის ჩამოშორება?

ამათ გაუშვეს ხელიდან ეროვნული თავისუფლების დროშა და ამ დროშას ერთად-ერთი ღირსეული და საიმედო მოამაგე და ქომაგი აღმოუჩნდა. ასეთ მოამაგეთ გევლინება დღეს შენ, ქართველო კაცო, საქართველოს ეროვნულ დემოკრატიული პარტია. ამიტომ მოვალე ხარ ხმა მისცე მხოლოდ ამ პარტიის სიას № 8.

გამოჩნდენ აგრეთვე ბევრი წვრილფეხა პარტიები, მაგრამ ისინი ანგარიშის გაწევის ღირსნიც კი არიან.

ერთში კი **გაგაფრთხილებთ**, ქართველებო. ჩვენში მოქმედებს ორი პარტია, ორივე უცხოელებისა. ერთი არის სომხური-დაშნაკცაკანები, ხოლო მეორე რუსული-კადეტებისა.

ამათი სიების ნომრები წაგავს იმ ნუმრებს, რომელთაც ქალაქის არჩევნებში საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია გამოდიოდა.

ერთი არის მეორე ნომერი, დღეს, ამ დამფუძნებელ კრების არჩევნებში კადეტების ნუმერია.

მეორე არის მეთხე ნომერი. ეს ნომერი კი ეკუთვნის სომხურ პარტიას, დაშნაკცაკანებს

არ შეცდე ქარველო კაცო და ამ [illegible] შენს მოსისხლე მტრებს [illegible] უნებლიედ არ მიიღო **ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის სიად, რომლის ნუმერი, გახსოვდეს არის № 8.**

ამნაირად ქართველობო, თქვენ უკვე იცნობდით, და დღესაც მოგაგონეთ, თუ რას გიქადიან შენ სოციალისტური პარტიები.

თუ გსურს ღირსთ თავისუფალ საქართველოს, მიეცი ხმა

№ 8

თუ გსურს შეგრჩეს შენი ნაწვავ-ნადაგი კერძო საკუთრება და არც შენს შვილებს დაეკარგოს იგი, მოვალე ხარ ხმა მისცე მხოლოდ საქართველოს ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიას სიას.

№ 8

თუ არ გინდა დაიკუწოს შენი სამშობლოს სხეული, მიეცი ხმა მშობლიურ ქართულ ნიადაგზე აღმოცენებულ პარტიის სიას

№ 8

მაშ ასე ქართველებო! არ დაივიწყოთ თქვენი ვალი სამშობლოსა და ერის წინაშე. არ დაუკარგოთ ხმა სიას

№ 8

სალი.

ელჩების წასვლა.

მეტად საყურადღებო ცნობა მოვიდა.

პეტრეს ქალაქი უცხო სახელმწიფოების ელჩებს დაუტოვებიათ.

უცხოელმა ელჩებმა ჯერ კიდევ ოქტომბრის 29-ს განაცხადეს, რომ თუ ძალაუფლება საბჭოებს გადაეცემა, მაშინ რუსეთიდან წავალთო.

როგორც ვიცით დღეს პეტრეს ქალაქში დრ. მმართველობის ნაცვლად ლენინი და ტროცკი ბატონობს.

ორივე დედა ქალაქი მჯუმრავლესეთა ხელშია.

უკვე ორი კვირა შესრულდა, რაც მეუმრავლესენი გამგებლობენ და ჯერ გარკვეული სახე არაფერს მიუღია.

თვითონ ბოლშევიკებს შორის მოხდა განხეთქილება.

დიქტატორად ლენინი წარმოდგა, რომელმაც სასტიკი ტერორი გამეფა.

დედა ქალაქის ქუჩებზე დაწყებული სისხლის ღვრა ჯერ არ დამცხრალა.

ამავე დროს ლაშქარშიც სამინელი სიმშილი დაიწყო ყაზახთა გენ. კალედინი მოძრაობას განაგრძობს, ამ ჟამათ მთელი სამხრეთი

მოწოდება.

სრულიად საქართველოის, გლეხებო და მიწის მუშანო!

ჩვენც, რომლებიც მოგმართავთ ამ მოწოდებით, გლეხები ვართ, შვილები მიწის მუშებისა.

ჩვენს მამებსაც თოხი ეჭირათ ხელში, დღე და ღამე დაჰყურებდენ შავს მიწას, დღე და ღამე ოფლში იწურებოდენ, ხნავდენ, სთესდენ ფურჩქნიდენ თავის საყვარელ ბაღვენახს, წელიზე ფეხს იდგამდენ, თითონაც სცხოვრობდენ ვაივაგლახით, გაჭირვებით და სხვასაც აცხოვრებდენ ათას გვარის გადასახადების გაღებით მაგრამ იმდენი კიდევ მოახერხეს, რომ ჩვენ სკოლაში მიგვაბარებინეთ.

კარგი ქართველი მასწავლებლებისა და კეთილი ქართველი ხალხის დახმარებით ჯერ გავიარეთ დაბალი სასწავლებელი, მერე საშუალო და შემდეგ უმაღლესი სწავლაც დავამთავრეთ... ახლა ზოგი ჩვენთაგანი ექიმია, ზოგი ვექილი, ზოგი მასწავლებელი...

თუ სწავლა სინათლეა, ხოლო უსწავლელობა კი სიბნელე, უნდა დაგვეთანხმოთ, ძმებო მიწის მუშებო, რომ მრუდეს, ცუდს არას გეტყვით, რადგანაც სხვაზე უკეთ, სხვაზე უფრო კარგად გვესმის თქვენი მწუხარება, თქვენი ჭირ-ვარამი. ჩვენ ხომ თქვენი სისხლი და ხორცი ვართ!

უნდა დაგვეთანხმოთ აგრეთვე, ჩვენო ძვირფასნო, რომ თავის თავის მტერი არავინ არის და, მაშასადამე, ვერც ჩვენ ვიქნებით მტერი ჩვენის დედმამისა, ძმებისა, დებისა, ნათესავებისა, მეზობლებისა. ჩვენ ვერ დავივიწყებდით იმ სოფელს, სადაც გავიზარდენით და ვერა ვგმობთ იმ ქვეყნას, სადაც ათი-ათასი წლობით უცხოვრიათ ჩვენს წინაპრებს, ჩვენს მამაპაპათ, მით უმეტესს, რომ დუნიაზე სამშობლოსთანა ტკბილი მხარე სხვა არ არის და ვერც ნახავს ადამიანი, თუ კი მას გული საგულესა აქვს და გონება არ დაჰფანტვია!

ამიტომ, კაცი ის არის და ქუდიც იმასა ჰხურავს, ვინც, პირველ ყოვლისა, თავის დავრდომილ თანამოძმეთ მიეშველება, თავის გაჭირვებულ თანამემამულეებს მოეხმარება და თავის დამონებულ სამშობლოს გაანთავისუფლებს...

ეჭვი არ არის, რომ ცის ქვეშ ბევრია უფლებააყრილი და შეწუხებული ერი, რომელთა სამშობლოც ისევე დამონებულია, როგორც ჩვენი ქვეყანა. ჩვენი მოვალეობაა ყოველივე დახმარება გავუწიოთ მათ, მაგრამ მკვდარი რომ მკვდარს აეკიდოს, ორივენი სამარის კარამდე თუ მივლენ, თორემ სხვა საშველი არ ექნებათ. ამიტომ დასაძრახისი კი არა, წაქეზებისა და გამხნევების ღირსია ის მამულიშვილი, რომელიც ეცდება ჯერ თავის სამშობლოს გაღონიერებას გონებრივად, ზნეობრივად და ქონებრივად, რათა ძალამოკრებილმა უფრო ნაყოფიერად შეუტიოს სხვა ქვეყნის მტარვალებსაც...

ჩვენც გვინდა, ჩვენც მოვალეთა ვსთვლით ჩვენს თავს ვიყვნეთ ღირსეულნი მამულიშვილნი და, პირველ ყოვლისა, გამოვდივართ ჩვენის ქვეყნისა და მისის ბურჯის—ჩვენის გლეხობის მოსარჩლედ...

ძმანო გლეხებო და მიწის მუშანო! თქვენ ვერ წარმოიდგენთ რამდენი უბედურება და დამცირება გადაიტანა ჩვენმა ქვეყანამ, ჩვენმა სამშობლომ—საქართველომ! თქვენს მეხსიერებაში სახელიც კი ჩვენის სამშობლოისა—**საქართველო**—ბუნდოვანად არის დარჩენილი, ისე როგორც ბუნდოვანად დაახსოვდება ხოლმე პატარაობითვე დაობლებულს თავის საყვარელი მშობლის სახე და ალერსი!

საქართველო ამ ასს ჩვიდმეტი წლის წინად შეუერთდა რუსეთს **თავის ნებით,** იმ პირობით, რომ დიდი რუსეთი ყოფილიყო მზრუნველი პატარა საქართველოისა. მაგრამ დიდი რუსეთი რიღასი „დიდი“ იქნებოდა, რომ პატარა ოქროს ფასი არ გაეგო და ეს ძვირფასი ლითონი თავის გაუმაძღარ ჯიბეში არ ჩაედო?!..

იმ დღიდან დღევანდლამდე, ესე იგი, ას ჩვიდმეტი წლის განმავლობაში ძველი რუსეთი სულ იმასა სცდილობდა, რომ დაევიწყებინა ჩვენთვის ჩვენი წარსული, ჩვენი თავგადასავალი, ჩვენი ვინაობა, მოეკლა ჩვენში სული ქართველი ერისა და...

თითქმის მიაღწია კიდეც თავის მიზანს!...

საქართველოს სახელი ამოშალა სხვა ქვეყნების სახელთა ხიდან (გეოგრაფიის ნომენკლატურიდან) და ქართველი ხალხი გაიხადა თავის ყურმოჭრილ მონად... გადააგვარა, დააწვრილმანა, გააბრუა, დაარეტიანა.

დღეს თქვენ ალბათ კი იცით: რა იყო საქართველო და რა ხალხი ვიყავით ქართველები!...

დღეს თქვენ გადაჭყლიტიხართ რომლის ოცნებებს და ასე გგონიათ საქართველოს ცხოვრება მხოლოდ რუსების ჩვენში შემოსვლიდან დაიწყო.

არა, ჩვენო ძმებო! საქართველო ისეთივე ძველი ქვეყანაა, ვით ძველია ამბავი სამყაროის გაჩენისა. ქართველი ხალხი ისეთივე ჭირნახული, მეგდარი და ნაშრომ-ნაღვაწია, ვით კავკასიის მთაზე მიჯაჭვული საზღაპრო ამირანი.

ჯერ ისევ **ოცი საუკუნის** წინად ქრისტეს მოსვლამდე ქართველი ხალხი ცნობილი იყო თავისი ვაჟკაცობით, ვაჭრობააღებ-მიმცემობით, ერთგულებით თავის სამშობლოსადმი. ქრისტეს მოსვლის შემდეგ ხომ უფრო სახელოვანი შევიქენით, რადგანაც თითქმის ყველა დღეს ცნობილ სახელმწიფოებზე ადრე გავრცელდა ჩვენში ქადაგება დიდის მოძღვრისა ძმობაერთობის შესახებ.

მას შემდეგ აგერ კიდევ მეოცე საუკუნე მიდის და ქართველ ხალხს ერთხელაც არ უღალატნია არც სხვისთვის და არც თავისთავისთვის!

მთელი ორმოცი საუკუნეა (**ოთხი ათასი წელიწადია**), რაც ქართველი ხალხი მოდის და მოაპობს ცხოვრების ზღვას და, მართლადაც, დიდი უბედურება უნდა მოგვსვლოდა, რომ დღეს ჩვენი ხალხი ტყუვდება რაღაც ახალმოდის ზღაპრებით და დაღაჩრებული მხოლოდ სხვისი იმედითა სულდგმულობს!

საკმარისია გავიხსენოთ მაგალითად, რომ საქართველომ რუსებზე **ექვსასი წლით** ადრე აღიარა სიყვარული მოყვასისა. საკმარისია მოვიგონოთ რომ ჩვენმა ხალხმა **წერა კითხვა** შემოიღო **ხუთასი წლით ადრე** ამავე რუსებზე; საკმარისია აღვნიშნოთ, რომ ამერეთ-იმერეთმა სახელმწიფოებრივი ცხოვრება მოაწყო **ათას ორასი წლით** ადრე ამავე რუსებზე და თქვენთვის ნათელი იქნება, თუ რა მტარვალები ყოფილან ისინი, ვინც საქართველო ჩააგდო დღევანდელ დღეში.

მართალია საქართველო წინადაც ყოფილა უცხო სახელმწიფოთა ხელქვეით, რადგანაც იგი მეტად ლამაზი და მდიდარი ქვეყანაა, მართალია, ჩვენს სამშობლოს სხვადასხვა დროს აოხრებდენ: რომაელები, ბიზანტიელები, არაბები, სელჯუკები, ხოზარები, მონღოლები, სპარსელები, თურქები, ლეკები და სხვა ბარბაროსნი, მაგრამ საქართველო მაინც სალი კლდესავით იდგა და ქედი არავის წინაშე არ მოუხრია, იმდენად რამდენადაც ეს ჩაიდინა რუსეთის ბატონობის დროს.

რა იყო ამის მიზეზი? ის რომ 1783 წელს ჩვენსა და რუსეთის შორის დადებულ ხელშეკრულობის გამო რუსეთი შემოვიდა ჩვენში, როგორც მტერი კი არა, როგორც მეგობარი. „მოგვენდო და ჩვენც მივანდეთ მომავალი ბედის წერა“, მაგრამ გულში კი თურმე სულ სხვა განზრახვა ჰქონია! და შემოსვლა თუ არა ფეხი საქართველოში, პირველ ყოვლისა წაგვართვა სინიდისის თავისუფლება,—ჩვენი საყდრები, თვითმპყრობელობის საკერპედ გადააქცია—მერე წაგვართვა სასამართლო, წაგვართვა უფლება თვითმართველობისა—კანონების გამოცემისა (ავტონომია). წაგვართვა სკოლები, წაგვართვა ენა, დაგვავიწყა ჩვენი წარსული, წაგვართვა მიწა წყალი და სულ ბოლოს ჯაში

174

რუსეთი მის ხელშია, გატჩინაში მიხეილ რომანოვიც ყოფილა.

საერთო ძლიერებაში რაღაც იდუმალი შესაძლებლობა იშლება.

უცხოელი ელჩების წასვლა დიდ მნიშვნელოვანი ფაქტია, ამან უნდა გამოარკვიოს მოკავშირე სახელმწიფოთა ურთიერთ შორის განწყობილება და დამოკიდებულება ანარქიად ქცეულ რუსეთთან.

ჩვენ კარგს არაფერს ველით.

ინგლის საფრანგეთი რუსეთის სამტროდ იბრუნებენ პირს, მაგრამ დაუცადოთ შემდეგ ცნობებს და იმას, თუ როგორ შთაბეჭდილებას მოახდენს ელჩების წასვლა თვითონ რუსეთზე.

აქვე გვინდა აღვნიშნოთ დიდი ცვლილება ბრძოლის ველზე. გერმანელთა ლაშქარს იტალიისათვის ვენეცია წაურთმევია და თანაც 100,000 ტყვე წაუყვანია.

ეს გამარჯვება გერმანეთს ეგრეთწოდებულ „უპირატესობას უდიდებს".

თუ ომს ამ ჟამათ დასრულების პირად მიყვანილად ვაღიარებთ, მაშინ უნდა ვსთქვათ, რომ მძლეთა მძლე გერმანეთია და საზავო მოლაპარაკებაში გადამწყვეტი ხმა მას ექნება.

ი. დ—ძე.

ახალი ამბავი.

ქუთაისი.

მოქალაქენო! დღეს, 12 ნოემბერს, ქუთაისში დაიწყება არჩევნები დამფუძნებელი კრებისათვის საქართველოს ინტერესები გავალებთ აუცილებლად მიხვიდეთ საარჩევნო ყუთთან, მოიხადოთ თქვენი მოვალეობა და ხმა მიეცით საქართველოს ეროვნულ დემოკრატიული პარტიის სიას № 8. არ დაჰკარგოთ არცერთი ხმა, რადგანაც ყოველი ხმა ძვირფასია არჩევნების მსვლელობისთვის.

✦ **სად იქნება დადგმული ყუთები?** არჩევნებისათვის. ქ. ქუთაისი დაყოფილია სამ საარჩევნო უბნად: 1. ცენტრალური უბანი, 2. სამთო უბანი და 3. წყალ გაღმა უბანი. ამ უბნებში იქნება დადგმული სხვადასხვა ადგილებში 10 ყუთი. აქედან 1) **ცენტრალურ უბანში:** ა) ქალაქის თვით მმართველობის სადგომში, ბ) ქალთა ეპარქიალურ სასწავლებლის სადგომში და გ) სასულიერო სასწავლებლის სადგომში: 2) **სამთო უბანში:** ა) რეალური სასწავლებლის სადგომში ბ) საოლქო საეწავლებლის სადგომში, გ) ზედა საფირჩხიის სამინისტრო სასწავლებლის სადგომში და დ) ქვედა საფირჩხიის სამრევლო სკოლის სადგომში; 3) **წყალ გაღმა უბანში:** ა) თავად-აზნაურთა დეპუტატთა საკრეეულოს სადგომში, ბ) იოსებ გიორგაძის სახლში ორპირის ქუჩაზე ძველი ხონის შარასთან და გ) ერთიც ღულაძის მინდორთან.

✦ **მაძებარი პოლიციის უფროსი ჩემინავა.** ამას წინათ ქუთაისში ჩამოიყვანეს მაძებარ პოლიციის უფროსი ჩემინავა, (ამ ჟამათ პორუჩიკის ჩინი აქვს). რომელიც გადაეცა ქუთაისის გარნიზონის უფროს. ჩემინავა ამ ჟამად მოთავსებული არის ქუთაისის გარნიზონის „ჰაუპტვახტში"

✦ **ფეხსაცმელების ტყავეულობა.** თფილისიდან უკვე დაბრუნდა სასურსათო კომიტეტის წევრი გრიგოლია, რომელსაც თბილისში შეუძენია 2000 ფუთი ფეხსაცმელების ტყავეულობა. ეს ტყავეულობა უკვე გამოგზავნილია თბილისიდან და ამ დღეებში მიიღებენ.

✦ **სიმინდი.** ქუთაისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტმა ქ. ფოთში მიიღო 50 ვაგონი სიმინდი. ეს სიმინდი გაგზავნილ იქნება შემდეგ ადგილებში: 2 ვაგონი ზესტაფონში, 2 ვაგონი ძირულაში, 3 ვაგონი ტყიბულში, 2 ვაგონი საჩხერეში, 2 ვაგონი შორაპანში 1 ვაგონი მარელისში, 1 ვაგონი საჯავახოში, 32 ვაგონი ქუთაისში და 3 ვაგონი თვით ფოთს დარჩება.

✦ **შეშის საკითხი** ამიერ კავკასიის კოოპერატივთა კავშირმა დაადგინა, რომ შეიძინოს წფაში, მარელისში და ძირულაში ტყე და თბილისის გუბერნიის საჭირო შეშა დაამზადოს.

✦ **კავკასიის ფრონტის** სურსათით უზრუნველყოფის უფროსმა განკარგულება გამოსცა, რომ ქუთაისის გუბერნიიდან სასტიკად აკრძალულია, როგორც რკინის-გზით, ისე საურმე გზებით ღორის ხორცისა, ქონისა და ცოცხალი ღორების გაზიდვა, თუ ამისათვის შესაფერი მოწმობა არ ექნებათ მიცემული საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტიდან.

✦ **ხორბლის გაგზავნა.** ქუთაისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტმა საჩხერის სასურსათო კომიტეტს გაუგზავნა 60 ფუთი ხორბალი და ჭიათურისას კი 400 ფუთი. ეს ხორბალი იქ უნდა დაიფქვას.

✦ **საგუბერნიო სასურსათო** კომიტეტის რწმუნებული მაჭავარიანი იტყობინება, რომ ქუთაისისათვის ნოვოროსიიდან გამოიგზავნა 11 ვაგონი პურის ფქვილი და 30 ვაგონი ხორბალი.

✦ **ლექცია** 10 ნოემბერს, ქალაქის თეატრში სამსონ ფირცხალავას ლექცია საზოგადოების დაუსწრებლობის გამო არ შესდგა.

✦ **შიმშილობა.** ამიერ კავკასიის ფოსტა ტელეგრაფის კომისარი ჭელიძე საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტს ატყობინებს: ფოსტა-ტელეგრაფის დ. საჩხერის განყოფილების კანტორის მოსამსახურენი აგერ მეორე დღე არის, რაც უსურსათობის გამო შიმშილს განიცდიან. მათი მდგომარეობა თუ ასე გაგრძელდა, ისინი მუშაობას შესწყვეტენ. საჭიროა მიიღოთ ზომები, რომ სურსათ-სანოვაგე გაგზავნოთ, როგორც პური, ისე სხვა საჭირო სანოვაგე. წინააღმდეგ შემთხვევაში საჩხერეში ფოსტა ტელეგრაფის განყოფილებას დავხურავ და მოსამსახურეებს იქიდან გადავიყვანო. ასეთივე მდგომარეობაში ყოფილან ახალ-სენაკის ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურეებიც.

✦ **მოთხოვნილობა.** ქუთაისის ქალაქის საავადმყოფოში მოსამსახურე ფერშლებმა ქუთაისის გუბერნიის ფერშალთა და ბებია ქალთა პროფესიონალურ კავშირი, აღმასრულებელ კომიტეტის წინაშე შუამდგომლობა აღძრა, რომ მათ თვიური ჯამაგირი მოუმატონ 200 მანეთამდის, წინააღმდეგ შემთხვევაში მუშაობას შესწყვეტენ. ეს მოთხოვნილება გადაათვალიერა ხსენებულმა აღმასრულებელმა კომიტეტმა და დასაკმაყოფილებლად გაუგზავნა ქალაქის თვითმმართველობას.

✦ **ჯამაგირების მომატება.** საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტის მომავალ მორიგ სხდომაზე გარჩეულ იქმნება საკითხი სასურსათო სამმართველოს თავმჯდომარისა და წევრების ჯამაგირების მომატების შესახებ.

✦ **სურსათის გაზიდვა-გადმოზიდვა.** საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტმა დაადგინა ნება მისცენ მსურველთ გუბერნიის სხვა და სხვა ადგ ილებიდან გაზიდონ და შემოზიდონ ისეთი სურსათ სანოვაგე რომლიც კი თავის მამულში იქნება მოსული.

№ 8 Закавказскій избирательный округъ № 8

Голосую за списокъ Грузинской Національ-Демократической партіи

№ 8

1. Кедія, Спиридонъ Малхазовичъ
2. Гвазава, Георгій Бежановичъ
3. Карумидзе, Шавла Александровичъ
4. Мачаваріани, Іосифъ Константиновичъ
5. Бежанидзе, Сулейманъ Бегъ
6. Церетели, Василій Георгіевичъ
7. Вешапидзе, (вешапели) Григорій Георгіевичъ
8. Журули, Георгій Дурмишхановичъ
9. Гордезіани, Георгій Павловичъ
10. Иваницкій, (Ингило) Рафаилъ Александровичъ
11. Кекелидзе, Корнелій
12. Нижарадзе, Реджебъ Бекъ
13. Торадзе, Александръ Давидовичъ

ხმას მივცემ ქართულ ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიის სიას

№ 8

1. კედია, სპირიდონ მალხაზის ძე
2. გვაზავა, გიორგი ბეჟანის ძე
3. ქარუმიძე, შალვა ალექსანდრეს ძე
4. მაჭავარიანი, იოსებ კონსტანტინეს ძე
5. ბეჟანიძე, სულეიმან ბეგი
6. წერეთელი, ვასილი გიორგის ძე
7. ვეშაპიძე, (ვეშაპელი) გრიგოლ გიორგის ძე
8. ჟურული, გიორგი დურმიშხანის ძე
9. გორდეზიანი, გიორგი პავლეს ძე
10. ივანიცკი, (ინგილო) რაფაელ ალექსანდრეს ძე
11. კეკელიძე, კორნელი
12. ნიჟარაძე, რეჯებ ბეგი
13. თორაძე, ალექსანდრე დავითის ძე

პროვინცია

— **ქ. ოზურგეთი.** მთელ მაზრაში ამომრჩეველთა რიცხვი უდრის 52000 ათას. სამაზრო კომისიამ ქუთაისიდან მიიღო 48600 კონვერტი. ამისთვის სამაზრო კომისიამ სწრაფი დეპეში გაუგზავნა საგუბერნიო კომისიას, რომ გამოგზავნილ იქმნეს კიდევ 4000 კონვერტი.

— **დ. ჭიათურა.** ამომრჩეველთა რიცხვი 3000 უდრის. ქუთაისიდან ჯერ კონვერტები არ მოსულა.

— **დ. ონი.** რაჭის მზრაში წელს ჭირნახულის ცუდი მოსავალი იყო. ხალხი ეხლავეს შიმშილს განიცდის.

თბილისი

დამფუძნებელ კრების გარშემო. ამიერ-კავკასიის საოლქო საარჩევნო კომისიამ, ამიერ- კავკასიის საგანგებო კომიტეტის წევრების -პაპაჯანოვის და ჯაფაროვის თანდასწრებით, განიხილა აღმოსავლეთ კავკასიის ზოგიერთ ადგილებიდან მოსული შუამდგომლობანი შეხებ არჩევნების გადადების საჭიროებისა და დაადგინა: 1) დამფუძნებელ კრების არჩევნები უნდა დაიწყოს უთუოდ გიორგობისთვის 12-ს და უნდა დასრულდეს ქალაქებში 3 დღეს, ხოლო დაბა-სოფლებში 7 დღის განმავლობაში; 2) იმ რაიონებში, სადაც ამომრჩევლები, გიორგობისთვის 12-დე ვერ მიიღებენ საარჩევნო სიებს, არჩევნები 12 გიორგობისთვეს არ მოხდება, არამედ გიორგობისთვის 24-ს და გასტანს ქალაქებში 3 ს დღეს, ხოლო დაბა სოფლებში 7 დღეს; 3) საარჩევნო რაიონებში, სადაც სომეხ მუსულმანთა შერეული მცხოვრებლებაა და მუსულმანებს საარჩევნო სიები [illegible] არჩევნები შეუძლებელია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გიორგობისთვის 9-ს თბილისის საქალაქო საარჩევნო კომისიამ დანიშნა თავმჯდომარენი და მდივნები ყველა 81 საარჩევნო უბნისათვის [illegible] დანიშნა რამდენიმე კონტროლიორი, რომელთაც [illegible] უნდა ადევნონ საარჩევნო [illegible] მხოლოდ [illegible].

— **ორგანიზაციებში მომუშავე მოსწავლენი.** სამოსწავლო ოლქის საბჭომ დაადგინა: სწავლისაგან მხოლოდ ის მოსწავლენი გაანთავისუფლოს დროებით, რომელნიც რომელიმე პოლიტიკურ პარტიისგან მიცემულ შესაფერის მოწმობას წარმოადგენენ, რომ ეს შეგირდები აღნიშნულ -პოლიტიკურ ორგანიზაციაში მუშაობენ.

ბოლშევიკების დიქტატურა პეტროგრადში.

სიძველეთა დაცვა.

სიძველეთა დამცველმა კომისარებმა მოწოდება გამოსცეს მცხოვრებლებისადმი, რომელშიაც წინადადებას აძლევენ ზამთრის სასახლედან გატაცებული სიძველენი დააბრუნონ და თან აფრთხილებენ, რომ ვისაც უნახავენ შემდეგში ამ სიძველეებს სამართალში მისცემენ.

შეთანხმება და ბოლშევიკები.

გიორგობისთვის პირველს სხდომა ჰქონია ბოლშევიკების ცენტრალ კომიტეტს. ლენინის რეზოლიუციის გამო დიდი კამათი გაიმართა. რეზოლუციას ულტიმატუმის ხასიათი ჰქონია და შეთანხმებას შეუძლებლად ხდიდა სოციალისტურ პარტიებთან. რეზოლიუციის ყველა მუხლები საგრძნობლად შესცვალეს და უფრო მისაღები გახადეს.

კერენსკის უკან დახევის მიზეზი.

გიორგობისთვის 1-ს სრულიად რუსეთის რკინის გზის მოსამსახურეთა კავშირისთვის კერენსკის დეპეშით უცნობებია, რომ ის რევოლუციისა და სამშობლოს დაცვის კომიტეტისა და ყველა დემოკრატიულ ორგანიზაციების წინადადებით სწყვეტს სამხედრო მოქმედებას ბოლშევიკების წინააღმდეგ; კერენსკი სთხოვს კავშირს ზომები მიიღოს სისხლის ღვრის შესაწყვეტად.

პირველი ბრძანება.

სახალხო კომისრების საბჭოს თავმჯდომარე ულიანოვ-ლენინმა პირველი ბრძანება ღვინობისთვის 27-ს გამოსცა. ბრძანება იგი მიმართულია სახელმწიფო ბანკისადმი. ერისკონის ქარხნების მუშებს უნდა მიეღოთ 300 ათასი მანეთი, ქარხნის კასაში ფული არ ჰქონდათ; ლენინს სახელმწიფო ბანკის მთავარ კა-

---

შებისა, ჟანდარმებისა და პოლიციელების მსხვერპლად გაგვხადა.

მეზობელი მეზობელს გადაჰკიდა, კუთხე კუთხეს, დაგვაკარგვინა ძველი წესი და ჩვეულება, შეგვაძულა ჩვენივე თავი და დღეს თუ ერთმანეთს ველარა ვსცნობთ, ეს სულ იმ სივერაგის ბრალია, რომელიც გაამეფა ჩვენში ძველმა რუსეთმა უხილავად, თანდა-თანობით, მოტყუებითა და მოღორებით!...

აი ამ გადაგვარების ბრალია, რომ ჩვენ ქართველები—რუსეთის ამ დიდი რევოლუციის დროს გზა-აბნეულები ვართ და დღესაც ვერ შევერთებულვართ ჩვენის თავისა და ჩვენის ქვეყნის დასახსნელად.

აი ამ გადაგვარების ბრალია, რომ დღეს დაკარგული გვაქვს ჩვენი საკუთარი აზრი და ფიქრი ცხოვრებაზე და ვქადაგებთ ისეთს რამეებს, რაც არ შეეფერება საქართველოს ზნეს, ხასიათს, ჩვეულებას, ათასი წლობით შექმნილს გამოცდილებას.

თქვენ იცით, ძმებო და მეგობრებო, ქადაგებანი ჩვენში არსებულ პარტიებისა.

ერთი პარტია—პარტია სოციალ-დემოკრატებისა, რომელიც თავის თავს საერთოდ მუშათა პარტიას ეძახის და ნამდვილად კი მხოლოდ **პროლეტარების** პარტიაა. ესე იგი პარტიაა ისეთის მუშებისა, რომელთაც კერძო საკუთრება არ გაჩნიათ, მუშაობენ ფაბრიკა-ქარხნებში და რომლებსაც მიწის მუშებთან კერძო მესაკუთრეებთან მაინც და მაინც ბევრი არა აქვთ-რა საერთო, თქვენ გიქადაგებს თქვენის ბუნებისათვის სრულიად შეუფერებელ მოძღვრებას, მაგრამ გიქადაგებთ ისე მოხერხებით, რომ თქვენ ვერც კი მიხვდებით რას გიმზადებს იგი მომავალში. გიმზადებს კი იმას, რომ თქვენ უნდა დაჰკარგოთ თქვენი მამული, მიწა-წყალი, კერძო საკუთრება და გახდეთ დღიურ მუშად. მთელი ქვეყანა უნდა გადაიქცეს ერთ უზარმაზარ ყაზარმად, მთელი ხალხი უნდა შეიქმნეს ბოგანოდ და თითოეულმა ჩვენთაგანმა უნდა იმუშაოს ათის თავებისა, ოცის თავებისა, ასის თავებისა და სხვა ამ გვარების ხელ ქვეით. მთელი ქონება, მთელი სიმდიდრე უნდა შეიქმნეს საერთო, საზოგადო და თითოეული იმდენს მიიღებს ამ ქონებიდან, რამდენი შრომაც დაუხარჯავს საერთო მუშაობის დროს. ერთის სიტყვით, ქონების ამ **გასაზოგადოებრივობის** დროს ადამიანი აღარ ეკუთვნის თავის თავს, იგი ისპობა, როგორც პიროვნება და ხდება მანქანად საზოგადოებისა, სახელმწიფოისა!

ასეთ წესს ცხოვრებისას ეძახიან **სოციალიზმს.***)

მეორე პარტია, პარტია სოციალისტ-ფედერალისტებისაც, რომელიც 1904 წლამდე წმინდა ეროვნული იყო, მოდის გულისათვის სოციალიზმს აღიარებს საბოლოო მიზნად. ამ პარტიასაც უნდა მთელი მიწების გასაზოგადოებრივობა, ანუ სოციალიზაცია—როგორც ესენი ეძახიან. რა არის ეს სოციალიზაცია?

ერთ მშვენიერ დღეს—სურვილისამებრ ჩვენებურ ფედერალისტებისა, ქართველმა გლეხებმა უნდა გაზომონ მთელი თავისი სოფლისა, საზოგადოებისა, თუ რაიონის ყველა მიწები, მერე დაჰყონ იგი თანასწორ ნაჭრებად. და ვისაც რომელი ნაჭერიც შეხვდება, იმაზე იმუშაოს იმ დრომდე, ვიდრე მუშაობა შეეძლება, მერე კი სხვას გადაეცემა. ამ გვარად ისპობა კერძო საკუთრება მამულზე, ისპობა მემკვიდრეობით გადაცემა მიწისა შთამამავალზე, ისპობა ყიდვა-გაყიდვა მიწისა და კერძო მესაკუთრე მიწის მუშა ხდება საზოგადოებრივ მუშათ. აქაც უჩნდება მას ბატონი სახელმწიფოსაგან დაყენებულ ათის-თავებისა, თუ ასის თავების სახით!... ერთის სიტყვით, აქაც ისპობა კერძო პიროვნება და ადამიანი ხდება უთვითნებო, უთაოსნო არსებად.

ჩვენ კი ქართველი გლეხის შვილები, მცოდნენი ჩვენის წარსულისა, ჩვენის ისტორიისა და ქართველი ხალხის მიერ საუკუნოებით შექმნილ მიწადმფლობელობისა—გადაჭრით ვამბობთ, რომ არც ერთი ზემოდ დასახელებულ პარტიის ქადაგება არ შეეფერება, ძმანო გლეხებო, თქვენს სულისკვეთებას და თუ დღევანდლამდე დაგიჯერებიათ მათი, დღეის შემდეგ მაინც შეისმინეთ, რომ მათგან ნაჩვენები გზა არ არის ქართველი გლეხის, ქართველი მშრომელი ხალხის გამბედნიერებელი, ვინაიდგან თუ ქართველ კაცს არა აქვს თავისი საკუთარი ოჯახი, თუ ქართველ კაცს არა აქვს თავის საკუთარი კერია, თუ ქართველ კაცს არა აქვს თავისი საკუთარი მიწა-მამული, თუ ქართველ კაცს არა აქვს თავისი საკუთარი [illegible] და ნება ისე მოეწყოს თავისი ცხოვრება, როგორც თვითონა სურს, იგი ვერ მიაღწევს ადამიანურ კეთილდღეობას და ვიდრე ევროპიდან ჩვენში უნიადაგოდ გადმოტანილი სურვილები განხორციელდებოდეს, ვაი თუ მთელი საქართველო მოისპოს და ქართველი ხალხიც აღიგავოს პირისაგან ქვეყნისა.!

დიახ, ჩვენ არ ვიცით როდის დადგება ჩვენი მოსოციალისტე მქადაგებლების მიერ აღთქმული „სასუფეველი ცათა" არც ის ვიცით რა გუნებაზე იქნება იმ დროს ქართველი კაცი, მხოლოდ ის კი ვიცით, რომ დღეს დღეობით ქართველ ხალხს სჭირია სიცოცხლე და თავისუფლება. ამას კი მოგვანიჭებს, ძმებო და ამხანაგებო, არა გაბატონება ამა თუ იმ ჯგუფისა და კლასისა ერის დანარჩენ შემადგენლობაზე, არა ბრძანებლობა პროლეტარიატისა, რომელიც ჩვენ სულ არა გვყავს, არა გაღატაკება და გაპროლეტარება ჩვენის მშრომელის ხალხისა, მთელის ერის დიდის უმრავლესობისა, მთელის ერის ცხრა მეათედისა,—არამედ შეგნებულსა და ადამიანურ ცხოვრებას მოგვანიჭებს მხოლოდ ერის ყველა ჯგუფისა, თუ კლასების **ამხანაგური თანამშრომლობა,** შექმნა საქართველოს სრულუფლებიან რესპუბლიკისა, რომელიც დამყარებული უნდა იყოს ხალხოსნურ სამართალზე და საუკუნოებით შექმნილ მიწად-მფლობელობაზე.

ჩვენ სოციალისტებს ჯერ კიდევ კაცი კაცის მგელი ჰგონიათ. ჩვენ კი ვამბობთ და ვამტკიცებთ, რომ უფლებრივად მოწყობილ ქვეყანაში, ერთის სისხლისა და ტომის ერში, ერთს სამშობლოს საზღვრებში—თუ არსებობს ქონებრივ ინტერესთა წინააღმდეგობა, არსებობს აგრეთვე ინტერესთა ერთიანობაც (სამშობლო, მწერლობა, საზოგადოდ კულტურა, მომავალი [illegible], განვითარება [illegible]რივი, გონებრივი და [illegible], მეურნეობა [illegible]

*) აქ საჭირო მცირე განმარტება: **როგორი** იქნება დაწვრილებითი მოწყობა სოციალისტური ცხოვრებისა თვით სოციალისტებმაც არ იციან. ჩვენ ზოგადად აღვნიშნეთ ის თვისებანი სოციალიზმისა, რომელსაც გვიჩვენებენ ამ მოძღვრებით სარწმუნოებრივად გატაცებული მოსოციალისტენი (მაგ კარლ კაუცკი.) სოციალიზმის ერთად ერთ დამამყარებლად კი მიაჩნიათ მხოლოდ **პროლეტარები.** პროლეტარები განსაკუთრებული ჯგუფია მშრომელთა შორის და **გლეხების,** როგორც—წვრილი მესაკუთრენი, ამ ჯგუფს თავის ამხანაგათა და ტოლად არ მიაჩნია, ,,წვრილი ვაჭრები და მრეწველები, ხელოსანნი და **გლეხები...** კონსერვატორებია (მომხრე არსებულის წესის) კიდევ მეტი, ისინი რეაქციონერებია ე. ი. ისინი მიისწრაფვიან ისტორიის ბორბალი უკან დააბრუნონ (იხ. კომუნისტურ პარტიის მანიფესტი, ანუ სახარება სოციალ-დემოკრატებისა გვ. 19, ქართული თარგმანი) ამონაწერიდან ნათლადა სჩანს, რომ სხვა მშრომლებთან ერთად პროლეტარები **გლეხებსაც** არ ენდობიან. ამიტომ „მუშათა რევოლუციის პირველი ნაბიჯი უნდა იყოს **პროლეტარიატის გაბატონებულ** კლასად გადაქცევა, მის მიერ **დემოკრატიის დაპყრობაო** (კომ. მართ. მან. გვ. 31.) საკვირველია, რაღათ აძლევენ კენჭს ქართველი გლეხები სოციალ-დემოკრატებს, ამ თვის მომავალ ბატონებს, ნუ თუ არ მოსწყინდათ ამდენი ბატონ-ყმობა?.. ჩვენი გლეხები იმიტომ მიდიან სოციალ დემოკრატების დროშის ქვეშ, რომ ეს უკანასკნელნი **არ უმხელენ თავიან ნამდვილ პროგრამას** „თავიანთ ნამდვილ სახეს" არ უხსნიან გლეხებს, ,,რომ მათთვის (გლეხებისათვის) სოციალ დემოკრატების წითელი დროშა ნიშნავს არა **კერძო საკუთრების მოსპობას,** არამედ კერძო საკუთრების გადიდებას და გამრავლებას (ნ. ჟორდანია). აქედან სჩანს, რომ გლეხებს სოციალ დემოკრატებთან დიდი საერთო არა აქვსთ, მაგრამ მათთან კი მიდიან კენჭის საშოვნელად. საწყალი გლეხები! ძველადაც მოტყუებულნი რჩებოდნენ და არც ახლა აღჭიათ უკეთესი დღე!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სირისათვის მიუწერია ბრძანება — ხსენებული ფული მიეცითო.

კერენსკის გაქცევა

ცენტრალ აღმასრულებელ კომიტეტში მეზღვაურმა დიბენკომ მოხსენება გააკეთა კერენსკის გაქცევისა და მისი შტაბის დატუსაღების შესახებ.

მეზღვაურთა დელეგაციამ ინახულა ყაზახთა რაზმები და მათ წარმომადგენლებთან მოლაპარაკების შემდეგ ყაზახთა პოლკების კომიტეტთა სხდომა მოიხდარა. სხდომამ დაადგინა გასცეს კერენსკი და იარაღი დაჰყარონ.

გენ. კრასნოვი ყაზახების დადგენილებას მიემხრო.

კერენსკიმ რომ გაიგო ეს, მიუბრუნდა კრასნოვს და უთხრა:

— თქვენმა ყაზახებმა გამცეს, თავს მოვიკლავო.

კერენსკის უპასუხია, თუ თქვენ პატიოსანი კაცი ხართ, პეტროგრადში უნდა წახვიდეთო და თან კაციც დაპირდა მცველად. კერენსკი დათანახმდა, მხოლოდ ითხოვა, რომ მის ავტომობილს თეთრი ბაირაღი გაუკეთონ და ღამით მოხდეს ქალაქში შესვლა.

ის იყო ყარაულს უყურიდენ თავს, რომ ვიღაცამ მოიტანა ამბავი, კერენსკიმ მეზღვაურის ტანისამოსი ჩაიცვა და ეტლით გაიქცაო.

მაშინვე ყაზახთა პოლკების კომიტეტმა დეპეშით აცნობა ყველა სამხედრო ნაწილებს, რომ კერენსკი აღარ არის მთავარსარდალი და მისი განკარგულებები აღარ შეასრულონ.

ავქსენტიევი

ცნობაა, რომ სამხედრო სარევოლუციო კომიტეტს ბრძანება გაუცია რესპუბლიკის საბჭოს თავმჯდომარე ავქსენტიევი შეიპყარითო.

სწავლის შეწყვეტა

პეტროგრადში სახალხო განათლების სამინისტროს უწყებაში მყოფი ყველა სასწავლებლის მოწაფეები დაუთხოვნიათ.

ტროცკი და კერენსკი

კერენსკი განსაკუთრებით ტროცკის ამოუღია მიზანში, რომელიც საჭიროდ სცნობს დაუყოვნებლივ მოაშორონ ჯარს კერენსკი. პეტროგრადის საბჭოში ზინოვიევს უთქვამს, ტროცკიმ განკარგულება გასცა, კერენსკი უეჭველად მოიყვანონ, ცოცხალი თუ არა მკვდარი მაინცაო.

ბურცევისა და დაჭერილ მინისტრების ბედი.

ბურცევი დაჭერილ მინისტრებთან ერთად ტრუბეცკოის ბასტიონში ჰყავთ. შედარებით მათ უკეთესად ეპყრობიან, ვიდრე სხვებს. შეთქმულებმა მოინდომეს მისი გაქცევა, მაგრამ ბურცევმა კატეგორიულად უარჰყო მათი წინადადება. მართალია, ბოლშევიკებმა საგანგებო მცველი მიუჩინეს მას, რომ ყოველ მოსალოდნელ ხიფათიდან დაზღვეული იყოს, მაგრამ მისი სიცოცხლეც, როგორც ყველა დატუსაღებულ მინისტრებისა, ბეწვზე ჰკიდია, თუ ვინიცობაა ბოლშევიკები დამარცხდნენ.

მოკავშირენი და ბოლშევიკები.

დიდიდან ბოლშევიკების დიქტატურის შექმნისა მოკავშირე სახელმწიფოთა საელჩოებს დამოკიდებულება არა ჰქონიათ ბოლშევიკებთან. გიორგობისთვის 1-ს იტალიეთის ელჩი პეტროგრადიდან სრულიად წავიდა. მეორე დღეს კიდევ ინგლისის ელჩი წასულა.

სამინისტროების გაფიცვა.

ამ ჟამად ყველა სამინისტროებში მუშაობა შეწყვეტილია. მოსამსახურენი გაფიცვას განაგრძობენ.

შეთანხმების უარყოფა კერენსკის გაქცევის გამო.

როდესაც რკინის გზის კავშირის წარმომადგენლების თანდასწრებით ცენტრალ-აღმასრულებელ კომიტეტი შეთანხმების საკითხის განხილვას შესდგომია, ბოლშევიკებს განუცხადებიათ, კერენსკი რომ არ გაქცეულიყო, მაშინ შესაძლებელი იქნებოდა შეთანხმებაო.

ყაზახები მოსკოვისკენ.

ნოემბრის 1-ლს, საღამოთი სრულიათ რუსეთის რკინის-გზის მოსამსახურეთა კავშირმა ცნობა მიიღო, რომ ვიაზმე კალუგიდან მოსკოვისაკენ ყაზახების 20 ეშელონი მოდისო. რკინის-გზებს მოსკოვამდის მათთვის მოუჭრიათ.

ა ნ ა რ ქ ი ა.

ნოემბრის 2-ის „ნოვაია ჟიზნ"-ი გადმოგვცემს: მოსკოვში საშინელი ანარქიაა. ღვინის მარნები და საწყობები ღიად აოხრებულია. ქალაქში მთვრალ ხალხს ფეხი არ აქცევა. წითელ გვარდიელები სამხედრო სარევოლუციო კომიტეტს აღარ ემორჩილებიან. ზინგერის ქარხნებიდან, სადგურ პოდოლსკიდან მოსკოვისკენ წითელ გვარდიელების ძლიერი ძალები მიისწრაფვიან. კრემლში მყოფ პოლკოვნიკ რიაბცოვის შტაბს სამხედრო-სარევოლუციო კომიტეტის ჯარმა ზარბაზნებით აუტეხა სროლა. ქალაქში სიმშილია. სურსათი არ შემოაქვთ. ტელეფონის მავთულები დაწყვეტილია.

სისხლის ღვრის გაგრძელება.

მოსკოვიდან მოსული ცნობებით სისხლის ღვრა მოსკოვის ქუჩებზე ჯერ კიდევ არ შეწყვეტილა.

ხ ა რ კ ო ვ შ ი.

მთელი სამხრეთი რუსეთი დღეს კალედინის ხელშია. მის ჯარს უკვე დაუპყრია ქ. ხარკოვი მის ახლო-მახლო მდებარე სოფლებითურთ. ახალ დაპყრობილ ადგილებში კალედინი სამხედრო წესებს აცხადებს.

მიხაკო წერეთლის კანდიდატურის მოხსნა.

(ცენტრალ საარჩევნო კომისიის დადგენილება)

რუსეთის დამფუძნებელ კრების ამიერ-კავკასიის ცენტრალი საარჩევნო კომისია ამით საყოველთაოდ აცხადებს, რომ კომისიაში შემოვიდა უტყუარი საბუთები იმის, რომ მე-16 სიის კანდიდატს რუსეთის დამფუძნებელ კრებისათვის **მიხეილ გიორგის ძე წერეთელს** თავის კანდიდატურის წამოყენების თანხმობა არავისათვის არ მიუცია; ამის გამო სია № 16 ქართულ რადიკალ დემოკრატიულ პარტიისა ცენტრალ კომისიის მიერ უარყოფილია და ამ სიისათვის მიცემული ხმები ყურადღებაში მიღებულნი არ იქნებიან.

მსოფლიო ომი.

პ. დ. ს.

დ ე პ ე შ ე ბ ი.

დასავლეთის ფრონტი

ვენეციის ალება

რუსეთში გამეფებული ანარქია გერმანელებმა სათანადოდ გამოიყენეს. იტალიეთის ფრონტზე გერმანელ ავსტრიელთა ლაშქარი დაუდგრომლად განაგრძობს წინსვლას. მდ. პიავეს ხაზი უკვე გადალახეს. ეხლა იტალიეთისა და რუმინეთის საელჩონი ოფიციალად იტყობინებიან, რომ ავსტრია-გერმანეთის ლაშქარს აუღია ძლიერი ციხე-ქალაქი ვენეცია. დავლა დიდი ჩაუგდიათ ხელში. მარტო ტყვედ წაუყვანიათ 100,000 კაცი.

მოწერილი ამბები.

ქ. **ხონი** ხუთშაბათს, 9 ნოემბერს დაბა ხონში წერეთელმა წაიკითხა მოხსენება დღევანდელ მომენტის შესახებ. თავის მოხსენების პირველ ნაწილში მან საზოგადოებას გადაუშალა თვალ წინ საფრანგეთის რევოლუციის მიმდინარეობა მეორე ნაწილში კი ის შეეხო ჩვენში პოლიტიკურ პარტიების მიღვაწეობას და, როგორც მოსალოდნელი იყო მისგან პირველი ადგილი ჩვენი ხალხის კეთილდღეობის საქმის მოწყობაში ფედერალისტებს აკუთვნა. დიდი იმედებით შეჰყურებს მომხსენებელი აგრეთვე ბოლშევიკებს: რაც შეეხება სხვა პარტიებს მან სთქვა' რომ ჩვენი საქართველო სხვა არის, და მათი კი სხვისო. თავის დებულების დასამტკიცებლად მომხსენებელი იმასაც კი ამბობდა, ვითომ ეროვნულ დემოკრატები მხოლოთ ბურჟუაზიის ინტერესებს იცავენ და მათ არა სწამთ წოდებრივი გათანასწორება და ვინ იცის კიდევ რამდენ რამეს არ მოჰყოლოდა, თვით აუდიტორიიდან რომ არ მოესმინა მას პროტესტის ნიშნად ხმაურობა. მის ასეთ გამოსვლას ეროვნების წარმომადგენელნი, და მათ შორის ია ეკალაძემ შინაარსიან სიტყვაში აუწყა საზოგადოებას. ის, რაც დღესავით ნათელია და რასაც თვით ჩვენი ხალხის სიბრძნესა და გულის თქმას შეადგენს ილაპარაკა ჭეშმარიტებაზედ, რომ კანონები უნდა არსებობდეს ხალხისთვის და არა ხალხი კანონისათვის. მან მოუწოდა მომხსენებელს და მის პარტიას, რათა მოვიდნენ ქართველ ხალხთან ახლოს, ჩახედონ მის გულის სიღრმეში და იქ ამოიკითხონ რა სურს და რა არის მისი კეთილდღეობა; მაშინ კი ყველა დაინახავს და თვით ისინიც, რომ ზერელედ უცქერის ხალხი [illegible] განსხვავებაა მათსა და ეროვნულ-დემოკრატების საქართველოს შორის. მოხსენებას [illegible]

ღია წერილი.

ქ. ქ-ნ მარიამ ვარდანაშვილის ასულს, ელისაბედ ქილავაძის ასულს, თამარა ქიქაიას ასულს, ოლღა თოფურიძის ასულს ოლღა გოცირიძის ასულს, ნინუაშვილის ასულს, ბარბალე კუპავას, ნ. ნუცუბიძის ასულს.

დასავლეთ საქართველოს საშუალო სასწავლებლების მასწავლებელთა კავშირის გამგეობა გიცხადებსთ თქვენ, რომ ის ადგილები, რომელნიც თქვენ გიჭირავსთ კორძაიას (დღეს წინამძღვარიშვილის) კერძო გიმნაზიაში „ბოიკოტ ქვეშ არიან გამოცხადებულნი, ამისათვის არავის თქვენგანს ნება არა აქვს დაიკავოს ხსენებული ადგილები. გიცხადებსთ რა ამას, გამგეობა გთხოვსთ თქვენ დაუყოვნებლივ დასტოვეთ ეს ადგილები, წინააღმდეგ შემთხვევაში თქვენ გამორიცხულნი იქნებით კავშირიდან და ამითვე მოგესპობათ საშუალება რომელიმე სასწავლებელში იმასწავლებლოთ.

კავშირის გამგეობა".

კავშირის გამგეობის თავმჯდომარე: ივ. გაჩეჩილაძე.

დაწევას და დაჭრას უპირებენ საქართველოს, საზღვრების მთლიანობის, საქართველოს სრულ-უფლებიანობის მომხრე მხოლოდ № 8 არის

რედაქტორ-გამომცემელი **დ. ბ. კვირკელია.**

რკინიგზის მიმოსვლა.

დრო ადგილობრივია ნაჩვენები.

ქ. ქუთაისს მოდის.

თფილისიდან	— დილის —	7 ს. 47 წ.
„	— საღამ. —	8 ს. 49 „
ბათომიდან	— დღისით —	12 ს. 55 „
„	— ღამის —	11 ს. 42 „
„	— დილის —	10 ს. 20 „
ფოთიდან	— დილის —	8 ს. 17 „
ტყიბულიდან	— საღამოს —	6 ს. „
	დილის —	9 ს. 10 „
ხაშურიდან	— დილის —	9 ს. 24 „

ქ. ქუთაისიდან გადის.

თფილისისაკენ	— დილის	8 ს. 25 „
„	— ღამის —	10 ს. 20 „
ბათომისაკენ	— საღამოს —	7 ს. 1 „
„	— დღით —	1 ს. 40 „
„	— დილის —	6 ს. 20 „
ფოთისაკენ	— დღისით —	3 ს. 18 წ.
ტყიბულისაკენ	— დილის —	7 ს. 57 „
	— დღით —	2 ს. 37 „
ხაშურისაკენ	— დღით —	4 ს. 40 „

ექიმი ვალერიანე მ. ლორთქიფანიძე. იღებს შინაგანი, ბავშთა და ნერვების სნეულებით ავათმყოფებს ყოველ დღე დილის 11—2 საათ. საღამოს 7—9 ს. პუშკინის ქუჩა, გიტუმინსკის სახლი

ექიმი

გ. ი. ბოკერია ელექტრონისა და სინათლის კაბინეტი. შინაგანი, ნერვებისა და ვენერიულ ავათმყოფთათვის. ავათმყოფნი მიიღებიან დილის 8—12 საათ. და საღ. 6—8 საათ. ალექსანდრ. ქ. საკუთარი სახ.

ექიმი შალვა კოკოჩაშვილი იღებს [illegible] შინაგან სნეულ. ავადმყოფთ დილ. 12—2 და საღამოს 5—7. მისამართი: [illegible] ქუჩა, № 46. ტელ. 87.

ექიმები

ა. მ. ასათიანი ღებულობს [illegible] ვენერიულ და შინაგან სნეულებით ავათმყოფებს ყოველდღე დილის 11—2 საათამდე, საღამოს 6—8 საათამდი პუშკინისა და ბალახვანის [illegible] სახლი № 3 ტელეფონი № [illegible].

ი. ჩარექოვი [illegible] ორდინატორი. იღებს კანის, ვენერიულ და სიფილისიან ავათმყოფებს. (სისხლში [illegible] „606" და „914") [illegible] $12^1/_2$—2 საათ. საღამოს 6—8 ს. მისამართი [illegible] ქუჩა, [illegible] სახ. ტელეფონი № 135.

ერთობა, ეს სული ერისა არის ის დუღაბი, რომელიც ამაგრებს ერის სხეულს და ნებას არ მისცემს თავისთავიც გამგეფრს, უზენაესს შემოქმედს ეროვნულ ცხოვრებისას—თავისავე ძმის მკვლელად გადაიქცეს. ხმა ერისა ხმაა ღვთისა, — ნათქვამია და ეს ხმა ერისა, ეს ღვთაებრიობა კანონიერებისა და თავისუფლებისა, ნებას არ მისცემს არავის კვლავ მგლითა და ტურად გადაექცეს თავისსავე მოძმეს, ვინაიდგან ადამიანი დიდი ხანია გამოვიდა მხეცურ მდგომარეობიდან.

მართალია 117 წლის მონობამ დასცა ქართველის ზნე და ადათი, გამოსცვალა ქართველი კაცის ხასიათი, გააბრუა და გააბოროტა ქართველი კაცის გონება და დასცა იგი ქონებრივადაც, მაგრამ რაკი დაინგრა რუსეთის ძველი მთავრობა, რაკი, სხვათა შორის, ჩვენი შვილების სისხლით-და ცრემლით წაილეკა ძველი რუსეთის მიერ ანაგები თუ დღევანდლამდე შერჩენილი უსამართლობა, რაკი საქართველოსაც დრო უდგება ვანთავისუფლებისა, რა კი ჩვენს გლეხობას, ჩვენს მშრომელ ხალხს საშუალება ეძლევა თვითვე გახდეს თავის თავის მომვლელად და სჯულმდებლად, ჩვენ — გლეხისა ისევე შვილები და მიმდევარნი ეროვნულ — დემოკრატიულ პარტიისა, ამ ერთად ერთი ქართულის პარტიისა, — მოვითხოვთ:

1) რუსეთის დიდი რევოლუციის წინაშე ჩვენის ამაგისა და 1783 წ. ხელშეკრულობის ძალით აღდგენილ იქმნეს საქართველოს თვითმმართველობა — ავტონომია — ხალხოსნურ, დემოკრატიულ ნიადაგზე.

ეს მოგვცემს ჩვენ თავისუფალ, უზენაესს ნებისყოფით აღჭურვილ საქართველოს, რომელიც იქნება თავისი ქვეყნის სჯულმდებელიც, მოსამართლეც და პატრონიც. ეს მოგვცემს ჩვენ საკუთარს, ქართულ სამართალს, ქართულ სკოლას, სინიდისის სრულს თავისუფლებას, აყვავებას ქართულ მწერლობას, ვაჭრობა — მრეწველობას, ქართულ სულს ერისას და დღეს დაბეჩავებულთ გაგვხდის სხვა დაწინაურებულ ქვეყნების ტოლადა და სწორად!

2) ჩვენს მშრომელ ხალხს ჩვენს მიწის მუშებს შერჩეთ თავისი **კერძო საკუთრება** — მიწა-ვენახი სახნავ-სათიბი. ვისაც არა აქვს, ან არა ჰყოფნის, მიეცეს საკმაო მამული **საკუთრებად**.

3) თავისუფალი საქართველოს ქართული მთავრობა-არჩეული ხალხის მიერ საყოველთაო, პირდაპირის, თანასწორი და ფარული ხმით უნდა ზრუნავდეს ხალხის ყოველ მხრივ დახმარებასა და განათლებისათვის: გაიყვანოს შარა გზები, შეიტანოს სოფლად სამუშაო იარაღები, გახსნას სასწავლებლები ყოველი ჯურისა, გაიყვანოს რკინის გზები, დაარსოს ფოსტა-ტელეგრაფი მიყრუებულ სოფელშიც კი, მოსჭრას ქართული ფული, იყოლიოს ქართული მილიცია, გაწრთვნას ქუდზე კაცი მამულისა და ქვეყნის მოსავლელად, ასწავლოს ყველას უფასოდ 16 წლამდე, ყოველ გვარის ადამიანურის უფლებით შემოსოს კაცი, თუ ქალი, დაამყაროს თავისუფლება ბეჭვდისა, სიტყვისა, კრებებისა, გაფიცვებისა, მოუაროს და კანონით უზრუნველ-ჰყოს ქარხნის მუშა, გლახაკი, მოხუცი და დავრდომილი დაიცვას თითოეული მოქალაქე ეკონომიურ დაჩაგვრისა და ძალმომრეობისგან, დაამყაროს ქვეყნად ისეთი წესი ცხოვრებისა, რომ არ იყოს არც მონა, და არც ბატონი, არც ბრძანებელი და არც სხვის უკანონო ბრძანების აღმასრულებელი, არამედ იყოს ჩვენში ნამდვილი ძმობა და ერთობა, დამყარებული სხვის შრომისა და კერძო საკუთრება-პიროვნების პატივისცემა-კანონიერებაზე და ერთის უფლება გათავდეს იქ, სადაც იწყება უფლება მეორისა!.

4) გადაეცეს თავისუფალ საქართველოს ხალხის მიერ არჩეულ მთავრობას ყველა დღევანდელამდე ევრედ წოდებული სახაზინო, საეკლესიო, სამონასტრო საუფლისწულო მამულები და მიეცეს ხალხს **კერძო საკუთრებად**.

5) ჩამოერთვას დიდ მემამულეებს ზედმეტი მამული გამოსყიდვით სახელმწიფოს ხარჯით იმ ფასად, რასაც შეაფასებს შეაწერს თვით ხალხი, დამყარდეს ყველგან და ყველასფერში სამართლიანობა, ადამიანური ურთიერთობა.

6) დაინიშნოს თვალ-ყურის გდება (კონტროლი) ვაჭრობა-მრეწველობაზე, რომ მოისპოს ყოველ-გვარი თვითნებობა და ექსპლოატაცია.

7) მოისპოს ყოველ-გვარი წოდებრივობა და უპირატესობანი და ყველა გათანასწორებულ იქმნეს კანონის წინაშე.

8) შემოღებულ იქმნეს [illegible] შემოსავლის კვალობაზე და სხვადასხვა, ვინაიდგან თავისუფალ, დემოკრატიულ და ევროპის გაკვეთილებით, ვანსწავლულ, ისტორიის ქარცეცხლში გამობრძმედილ საქართველოს შვილი მთელი თავისის არსებით უნდა ემსახურებოდეს სამშობლოისა და მამულისა და კეთილდღეობას, აყვავებას და გაძლიერებას!. —

ამ გვარად. ჩვენ ვგმობთ ერთის კაცის, ერთის კლასის მეორეზე გაბატონებას, ჩვენვე ვგმობთ პიროვნების **ყაზარმულ** არსებად გადაქცევას. **ჩვენ ვაძლევთ ნიჭსა გზას ფართოს თავისუფლებას ღირსებას**, და ვინც ამას თვისით ვერ შეისმენს, მას გზაზე დააყენებს, კალაპოტში ჩააგდებს თავისუფალ საქართველოს **ხალხოსნური** სამართალი და კანონ-მდებლობა...

მაშ, კარგად ჩაუკვირდით ჩვენს ნათქვამს, ძმანო გლეხებო, ნუ აჰყვებით ყალბსა და თქვენის მდგომარეობა-უფლებრივობის შეუფერებელ დაპირებებს და გახსოვდეთ, რომ ყველაფერი კეთდება და შენდება მხოლოდ შეგნებით, შესმენით, ერთმანეთის დახმარებითა და თანამშრომლობით და არა საოცნებო დაპირობებითა, არა ერთის მეორეზე გაბატონებით, არა წართმევითა და ან ძალადობით!...

მაშ, გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს, თავისუფალ ქართველ კაცს, თავისუფალ მშრომელს-ყველა დარგისას, ასამაღლებლად თავისი თავისა, ერისა და სამშობლოისა!.

გლეხთა შვილები. წევრები ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიისა.

დაწევას და დაჭრას უპირებენ საქართველოს საზღვრების მთლიანობას, საქართველოს სრულ-უფლებიანობის მომხრე მხოლოდ № 8 არის.

სტამბა „ძმობა" პუშკინის ქუჩა [illegible] სახლი, ქუთაისში